

цими значеннями при перекладі ці слова являються повними еквівалентами.

Аналізуючи тематичну групу "Освіта" в англійській та українській мовах, ми зіткнуємося з декількома групами слів. А саме, слова, що позначають в англійській та українській мовах явища чи реалії, які у цих націй співпадають, можна віднести до однієї групи. Слова, що позначають явища та реалії, які співпадають частково, можна віднести до іншої групи. До третьої групи можна віднести слова англійської мови, що позначають такі реалії, еквівалента яких в українській дійсності або в англійській не існує. До цієї групи слів належать ономастичні одиниці, які є відомими лише для носіїв англійської або української мов.

Треба зазначити, що у цих лексичних одиницях культурний компонент переважає над лексичним і для носіїв кожної з мов вони не зрозумілі без описового перекладу.

Проаналізувавши зазначені лексичні одиниці англійської та української мов можна зробити висновок, що при перекладі має місце як повна і часткова еквівалентність, так описовий переклад. Вибір же способу перекладу залежить від самого перекладача та від контексту.

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА КОНТРАСТИВНІ АСПЕКТИ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ БІБЛІЙНИХ ВИРАЗІВ

Доп. - Дорда М.А., ПР-01
Наук. кер. - ст. викл. Козловська Г.Б.

Одним із перспективних напрямів у вітчизняній та зарубіжній лінгвістиці є вивчення процесів фразотворення та лексикографічної фіксації фразеологічних одиниць. Розвиток лінгвістики та досягнення суміжних в мовознавством наук привели до того, що на даному етапі більшої актуальності набуває когнітивна орієнтація досліджень.

Особливий інтерес представляють фразеологічні одиниці біблійного походження. Це обумовлено досить високою частотою вживання біблеїзмів у мовах і тією роллю, що зіграла Біблія в

становленні історико-культурної спадщини іншомовних держав, а також винятковим впливом Святого Писання на формування англійської, німецької літературних мов, високою суб'єктивною значущістю фразеологічних біблеїзмів для носіїв мови. Протягом довгого історичного періоду біблійна символіка закріплювалася у свідомості людей, величезна кількість слів, стійких словосполучень та афоризмів виникла на базі тексту Біблії чи біблійного сюжету. Усі вони характеризуються рядом ознак, а саме: смисловою завершеністю, репродуктивністю (відтворюваністю з можливими варіантами), семантичною та стилістичною маркерованістю (переносним значенням, підвищеною експресивністю, часто належністю до книжкового стилю лексики). Такі одиниці отримали назву біблеїзмів.

Важливе місце у семантико-тематичній організації біблеїзмів займають фразеологічні одиниці із власними назвами, і, зокрема, антропонімами біблійного походження. Загальною ознакою одиниць такого типу є специфіка фразеологізації їх значення (тут спостерігається чітка взаємодія прямого та непрямого значень слова). Багато власних назв біблійного походження, що увійшли у склад фразеологічних одиниць, стають інтернаціональними символами. Це породжує міжмовний паралелізм, який підтримується загальними тенденціями розвитку, які часто знаходять індивідуальне виявлення у системах різних мов. Часто конотації, що розвинулись у власних назв, які відповідають одному конотату, в одній мові ширше ніж в іншій. Порівняйте фразеологічні одиниці, пов'язані з ім'ям біблійного праведника Іова, якого Бог (щоб перевірити його праведність) позбавив всього, і Іов витримує випробування спокійно, він ніколи не поскаржився на Бога. Звідси виникає конотація цього фразеологізму. Наприклад: у російській мові знаходимо два фразеологізми з цією власною назвою - *беден как Иов, Иов многострадальный (что Иов на гноище)*, а в англійській більше - *бідна людина: as poor as Job, as poor as Job's family; терпляча людина: as patient as Job, patience of Job; новина про нещастя: Job's news; людина, що приносить погані новини: Job's post; горе-розрадік: Job's comforter.*

З цього порівняння виявляється більш вищий ступінь фразеологічного засвоєння назви *Job* англійською мовою.

До факторів, що вплинули на виникнення тих чи інших розбіжностей у формі, семантиці чи використанні біблеїзмів в обох мовах, можуть відноситись різні явища. Одним із таких явищ є існування різних перекладацьких традицій. Наприклад, на англійський переклад помітний відбиток наклало використання латинської версії, в той час, коли російські тексти завжди знаходились у рамках візантійської традиції. Крім того, паралельне існування протягом довгого часу двох перекладів Біблії (російського і церковнослов'янського) не могло не відбитися на формі біблеїзмів – цим частково пояснюється їх варіативність. Біблійні вирази, що входять до складу англійської мови з часів перших перекладів Біблії з латини (Wycliffe's translation кінця 14 ст.), арамейської та грецької (The Authorized King James' Version of the Bible у 1611 р.) є, таким чином, асимільованими (спрощеними), запозиченнями: *an eye for an eye and the tooth for the tooth, Solomon's wisdom, Job's comforter, Juda's kiss, the slaughter of the innocent*.

Порушення первинної граматичної структури чи збереження старої форми фразеологізмів може бути пов'язано також із загальною еволюцією граматичної системи мови. У структурі декотрих біблійних фразеологізмів присутні елементи старої якості мови, лексичні архаїзми: *not a lot, alpha and omega*; архаїчні граматичні форми третьої особи однини: *a soft answer turneth away wrath*, проте вони дуже небагаточисельні у порівнянні з російськими біблійними фразеологізмами, у компонентному складі яких залишилось багато архаїзмів, що увійшли з церковнослов'янської мови: *агнец божий, геенна огненная, ахи тать в ноци*.

У порівнянні російських та німецьких фразеологізмів треба також відзначити роль перекладів Святого Писання, але тепер, згадавши ще й Німеччину. У Німеччині Мартін Лютер перекладав Біблію у 1522 –1534 р. і потім ще 12 років редагував німецький текст, реалізувавши у перекладі протестантську ідею повернення до першоджерел віри: його Старий Заповіт є перекладеним безпосередньо з давньоєврейської, а Новий – також з мови оригіналу – грецької. Тому тепер при зіставленні німецьких та

російських фразеологізмів чітко відокремлюється залежність їх від особливостей конфесіональної орієнтації носіїв мов, переважно лютеран, євангелістів та католиків у Німеччині та православних у Росії. Цікаво те, що у німецькій мові експресивно забарвлених одиниць не так багато, як у російській: п'ять (*Judas, Satan, Antichrist, Mammon, Salomon*) – від антропонімів та три (*Edem, Babel, Sodom*) – від топонімів. Проте, визначною рисою німецької мови є внесення біблійних власних назв у процес називання предметів матеріальної культури: *das Jesuskind* – зображення чи скульптура немовляти Ісуса, *die Jesuslarschen* – прості сандалії.

ОСОБЛИВОСТІ ФОНЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ СТИЛІСТИКИ В ХУДОЖНІХ ТВОРАХ

Доп. - Баско Т., ПР-01

Наук. кер. - доц. Медвідь О.М.

Кожен літературно-художній твір, як поетичний, так і прозаїчний - це мовний твір, а відповідно, він представляє собою певну звукову послідовність, з якої виникає послідовність слів, фраз, речень та в цілому все повідомлення. Музичний естетичний ефект при цьому створюється не лише за допомогою самих звуків чи просодичних елементів, тобто змінами та протиставленнями висоти тону, інтенсивності та довготи, але і звуками та просодичними елементами в поєднанні зі значенням.

Якщо не брати до уваги значення твору та контекст, то звуки мови не стануть фактами мистецтва. Звукова сторона твору художньої літератури становить одне ціле з ритмом та значенням і окремо від них ніяк не може впливати на читача.

За допомогою звуків автор може передавати свої власні почуття, відтворювати певну життєву ситуацію або змальовувати красу природи, тим самим викликаючи відповідні переживання та враження. У цьому можуть допомогти різні фонетичні засоби стилістики, такі як: алітерація, асонанс, звуконаслідування чи звукозапис, ритм та рима.